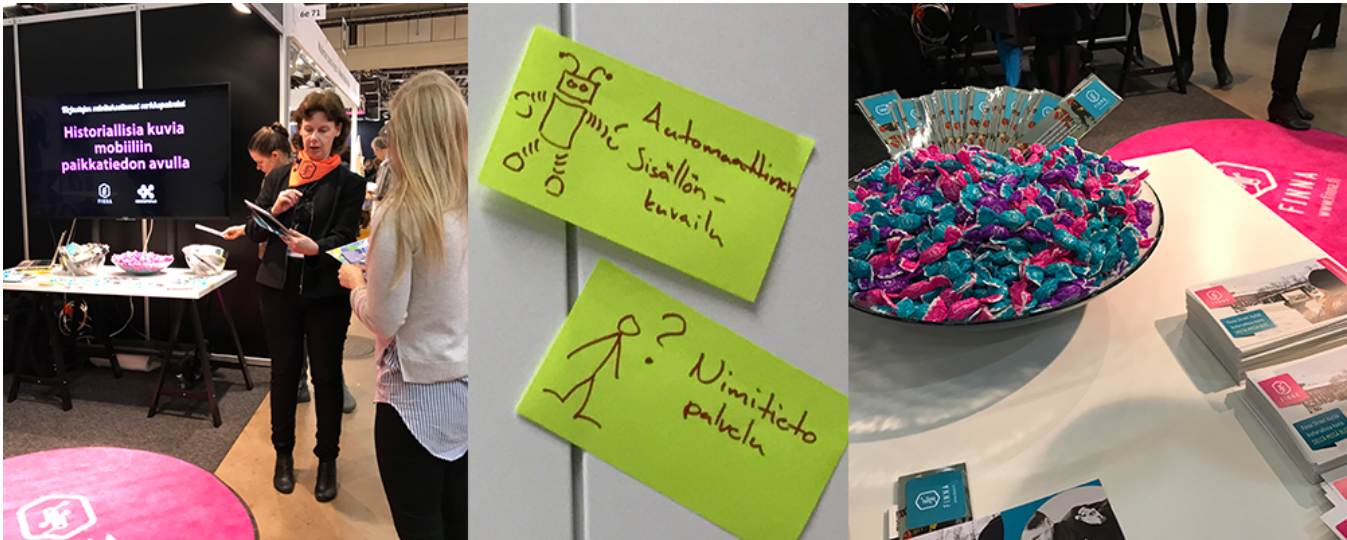

1-2017

Missä mennään ATT-, Finna-, Finto- ja Melinda-hankkeissa 1/2017

10.2.2017

Tästä Kansalliskirjaston tilannekatsauksesta saat uusimmat tiedot ATT-hankkeen, Finnan, Finton sekä Melindan kuulumisista.

Tulevia tilaisuuksia

- [Koulutustilaisuuksien sarja yleisille kirjastoille 2017](#)
 - Ke 22.3.2017 Mitä kirjastojen on hyvä tietää tulevista Kapa/Suomi.fi -palveluista
 - To 11.5.2017 Verkko, asiakas ja palvelumuotoilu
- Missä mennään -webinaarit vuonna 2017
 - ti 28.2.2017, aamupäivä - ilmoittautumiset käynnistyvät viikolla 7
 - to 27.4.2017, aamupäivä
 - ti 26.9.2017, aamupäivä
- Kirjastoverkkopäivät 2017
 - ti 24. - to 26.10.2017

Finto
Melinda
ATT/Tajua

Finna

Finna on tiedonhakupalvelu, joka kokoaa yhteen aineistoja arkistoista, kirjastoista ja museoista.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

- Uudet näkymät ja aineistot:
 - Eepos eli Etelä-Pohjanmaan kirjastojen (Ilmajoen, Krannit-, Lakia-, Seitti-, YTY- ja Oiva-kirjastojen) näkymä julkaistiin betana ennen vuoden vaihdetta. Helmikuun alkupuolella kaikki kimpat yhdistyivät samaan kirjastojärjestelmään ja Finnalla toteutettu verkkokirjasto tarjotaan asiakaskäyttöön.
 - [Kuopion kaupunginkirjasto](#) on ottanut Finnan käyttöön joulukuussa betana ja vuoden vaihteen jälkeen sitä on tarjottu ainoana verkkokirjastokäyttöliittymänä.
- Museovirasto muutti 100 000 näyttökuvan käyttöoikeuden avoimeksi.
 - [Tiedote aineistoavauksesta](#)

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- [Finna Street](#)
 - Finnan aineistoa rikastettiin koordinaateilla, joten nyt Finna Streetin haku perustuu geolokaatioon kadunnimen sijasta. Sijainnin tarkkuus riippuu kuitenkin aineiston kuvailutiedon laadusta.
- Museoviraston aineistoavausta tuettiin mahdollistamalla erilaisten käyttöoikeuksien näyttämistä saman tietueen eri kuville.
- Kuviiin liittyviä käyttöoikeustekstejä voidaan nyt myös näyttää sen mukaan, minkä kielen Finnan käyttäjä on valinnut.
- Finnan esteettömyyttä ja käyttöä ruudunluohjelmilla on parannettu esteettömyystestin tuloksien ja raportoitujen ongelmien pohjalta.
- Teknisen kehitystyön etenemistä voi seurata [Keskustelufoorumilla](#).

Viimeisimmät ohjeet

- [Paikkatiedot LIDossa](#) -ohjeella pyritään parantamaan erityisesti Finna Streetin hakutulosten tarkkuutta.

Ryhmien kokoukset

- Finnan konsortiorhythmiä kokoontui 9.2.2017. Käsiteltäviä aiheita olivat muun muassa Finnan trendiraportti, Finnan vuosiraportti 2016 sekä korkeakoulujen uuden kirjastojärjestelmän hankinnan tilanne. Tutustu [kokousmateriaaleihin](#).

Muita ajankohtaisia

- Finnaa ja Finna Streetiä esiteltiin opetusalan Educa-messuilla Helsingin Messukeskuksessa 27.-28.1.2017.

Tapahtumat ja koulutukset

- Kevätkauden 2017 tapahtumien ja koulutusten aikataulut löytyvät Finnan asiakaswikin [Tapahtumat ja koulutukset](#) -osiosta.
 - Helmikuun sektoritapaamiset
 - [Museot ti 14.2.2017, klo 10-12](#)
 - [Arkistot ke 15.2.2017, klo 10-12](#)
 - [Korkeakoulukirjastot to 16.2.2017, klo 10-12](#)
 - [Yleiset kirjastot pe 17.2.2017, klo 10-12](#)
 - Kevään koulutukset
 - Finnan peruskoulutus 19.4.2017
 - Finnan hallintaliittymän peruskoulutus 25.4.2017
 - Hallintaliittymän jatkokoulutus 9.5.2017

Lisätietoja:

- Finnaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: [finna-posti \[AT\] helsinki.fi](mailto:finna-posti[at]helsinki.fi)
- Finnan kehittäminen ja arkinen yhteistyö [Finnan asiakaswikissä](#)
- Finna osana KDK-hanketta [KDK-verkkosivuilla](#)

Finna-tilannekatsauksen kokosivat kehittämispäällikkö Erkki Tolonen ja palvelusuunnittelija Susanna Eklund.

Finto

Finto on suomalainen palvelu sanastojen, ontologioiden ja luokitusten julkaisua ja käyttöä varten.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Fintossa on [julkaistu](#) IPTC:n NewsCodes-sanastoperheen sanastot Subject Code ja Scene, jota käytetään mm. uutisaineistojen ja valokuvien kuvailussa uutistoimituksissa ja museosektorilla.
- Fintossa oli ajoittaisia toimintahäiriöitä vuodenvaihteen ympärillä. Ongelmien syy on nyt selvitetty ja ne on tällä erää ratkaistu. Taustalla oli useita tekijöitä, mm. suorituskykyä parantavan välimuistin häiriö sekä hakukonebottien aiheuttama kuormitus.
- UNESCO on [ottanut käyttöön](#) Skosmos-pohjaisen julkaisujärjestelmän tesaauruksensa julkaisemiseen ja VocBench-ohjelmiston sen ylläpitoon.
- Yleisestä suomalaisesta ontologiasta (YSO) on julkaistu erityisesti erikoisontologioiden kehittäjille suunnattu versio [2017.1.Aristoteles](#). Versio on optimoitu TopBraid Composer-editointityökalulla tapahtuvaa ontologiatyötä ajatellen, ja se poikkeaa tietomalliltaan joiltain osin YSON Fintosta löytyvästä julkaisuversiosta.
- Finto-palvelun tietoturva-auditointi Silverskin-tietoturvayrityksen toimesta saatiin valmiiksi viime vuoden lopulla. Finto sai auditoinnista 89 pistettä sadasta, kun toimialan keskiarvo on 76. Vakavia tietoturva-aukkoja ei löytynyt, mutta muutama löydetty heikkous paikattiin.

Sisältötyön kuulumiset

- Yleisen suomalaisen asiasanaston (YSA) Suomessa sijaitsevat maantieteelliset paikat on linkitetty Maanmittauslaitoksen Paikannimirekisteriin (PNR). YSA:an on myös lisätty PNR:n pohjalta paikkojen välisiä suhteita sekä tyyppitietoja (onko paikka esim. järvi, kylä vai kunta).
- [Kysely YSON käyttöön](#)otosta kirjastoille ja muille tällä hetkellä YSAa ja Allärsia käyttäville organisaatioille on auki 17.2. saakka
- Julkisen hallinnon palveluontologiasta (JUPO) on julkaistu [päivitetty versio](#). Päivitystyöstä vastasi Sanastokeskus ja ontologiaa kehitettiin erityisesti vastaamaan julkishallinnon Palvelutietovaranto-hankkeen tarpeisiin. Päivityksen myötä ontologian rakenne uudistui merkittävästi.

Viimeisimmät ohjeet

- Ontologian käsitteen poistamisesta eli deprekoinnista sekä uudelleenohjauksen lisäämisestä on laadittu [ohjeet](#) erityisesti erikoisontologioiden ylläpidon kannalta.
- Asiasanastot ja ontologiat -asiakaswikissä on julkaistu [YSOn englanninkielisen käännöksen linjauksia avaava selvitys](#).

Ryhmiä kokoukset

- Finto-projektin ohjausryhmän kokoonpano uudistuu. Ryhmä kasvaa muutaman organisaation edustajilla ja uusi kokoonpano sekä seuraavan kokouksen ajankohta tiedotetaan lähipäivinä

Tapahtumat ja koulutukset

- Osma Suominen pitää 28.2. klo 17 alkaen [webinaarin kirjastometadatan muuttamisesta linkitetyksi dataksi](#) DCMI:n webinaarisarjassa.
- Finto-palvelu järjestää seuraavan KOKO-työpajan 28.2. aiheena erikoisontologioiden päivityshaasteet liittyen YSON hierarkiamuutoksiin.

Lisätietoja:

- Voit lähettää Fintoa koskevat kysymykset, kommentit ja palautteen osoitteeseen [finto-posti \[AT\] helsinki.fi](mailto:finto-posti[at]helsinki.fi).
- [Finto-projektin asiakaswiki](#)

Finto-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Matias Frosterus.

Melinda

Melinda on kansallinen metatietovaranto, joka kokoaa kirjastoaineistojen kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

- Järjestämme Melinda-kirjastojen kuvailijoille Melinda-päivän 5.4.2017 Helsingissä. Tapahtuman tavoitteena on tarjota Melinda-yhteisön jäsenille ajankohtaista tietoa, verkostoitumista ja keskustelua käytännön kuvailuaiheista. Myös osallistuminen etäyhteydellä on mahdollista ainakin osan aikaa. Ilmoittautuminen tilaisuuteen alkaa maaliskuun alkupäivinä. Otamme vastaan toivomuksia päivän ohjelmaa koskien. Lähetä ehdotuksesi helmikuun aikana osoitteeseen: [melinda-posti \(at\) helsinki.fi](mailto:melinda-posti[at]helsinki.fi)
- Kartoitamme kevään aikana Melinda-kirjastojen e-aineistojen käsittelyyn liittyviä käytäntöjä ja haasteita. Pyrimme lähettämään kirjastoille kyselyn aiheeseen liittyen maaliskuun aikana. Tiedotamme lisää sitä mukaa kun asiat etenevät.
- Melinda uuden teknisen alustan vaatimusmäärittely on käynnissä. Työ nivoutuu laajempaan korkeakoulukirjastojen taustajärjestelmän vaatimusmäärittelyyn.
- Kansallinen metatietovaranto –hankkeen työpaketirakenne on päivitetty vastaamaan Melindan uuden hankekauden 2017-2020 tavoitteita.

Yleiset kirjastot:

- Varsinais-Suomen Vaski-kirjastojen Melindaan liittyminen etenee. Melindan tuotantokantaan on siirretty yli 520 000 Vaskin osakohteetonta tietuetta. Näistä uusia oli yli 220 000 (43 %). Loput noin 300 000 tietuetta yhdistyivät Melindassa jo olevaan aineistoon. Vaskin osakohteellinen aineisto, joka sisältää viitteitä musiikkiin, satu-, novelli- ja runokokelmiin, on parhaillaan katselmoitavana. Tuotantoon siirto sen osalta tapahtuu lähiaikoina.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Syksyn aikana on kehitetty uusia työkaluja Melinda-kuvailijoiden avuksi.
- Tuotantoon siirretyt:
 - Cyrillux: Käyttöliittymä Melindan tietueiden kyrillisten merkien translitterointiin. Työkalu ohjeineen löytyy [täältä](#).
 - Kokoelmien poisto: Käyttöliittymä kokoelmien poistoon Melindasta.
- Beta-tuotannossa:
 - Merge: Käyttöliittymä Melindan tietueiden yhdistämiseen. Uudessa työkalussa on tuki myös osakohteille ja se korvaa Merge+ -sovelluksen. Beta-versio on käytössä. Havaittuja käytettävyyssongelmia työstetään.

Viimeisimmät ohjeet

- Päivitämme säännöllisesti Melindan toimintaohjetta, joka on Melindassa työskentelyn perusohje. Löydät ohjeen [Melindan asiakaswikistä](#).

Ryhmiä kokoukset

- Tiedonhallinnan ohjausryhmän kokoonpano muuttuu hankekaudella 2017-2020. Seuraava kokous uudella ryhmällä on kevään aikana. Tutustu aiempiin [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä kokoontuu 1.3.2017. Tutustu [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Metatietovarannon musiikkityöryhmä MusaMelinda kokoontui 30.11. Tutustu [kokouspöytäkirjoihin](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- Suositut ja hyväksi havaitut Melindan talomiehen tuokiot etäyhteyden välityksellä jatkuvat edelleen kevään aikana.
 - Vuoden ensimmäinen tuokio oli 26.1. ja seuraavat ovat **30.3. ja 18.5.** klo 14-15.
- Tilaisuuksien ja koulutusten materiaalit löydät [Melindan asiakaswikistä](#).

Lisätietoja:

- Melindaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: melinda-posti [AT] helsinki.fi
- [Melindan asiakaswiki](#)

Melinda-tilannekatsauksen kokosi kehittämispuolellikkö Minna Olkinuora-Tauru.

ATT - Avoin tiede ja tutkimus

Tajua

Tajua-hanke edistää tieteen tuotosten avointa saatavuutta. Se on Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen osahanke Kansalliskirjastossa.

Ajankohtaista projektissa

- Julkaisuarkistojen metadatasuosituksesta pidettiin viimeinen kokous 20.1.2017, jossa sovittiin mitkä kentät suositukseen tulevat ja missä suositus julkaistaan.
 - Suositus tallennetaan Julkaisuarkistopalvelujen asiakaswikin ohjeisiin, jotta se olisi mahdollisimman helposti löydettävissä muiden julkaisuarkistoihin liittyvien ohjeiden yhteydestä.
 - Kokouksessa mietittiin myös sopivaa päivitystiheyttä, mutta lopullista päätöstä tästä ei vielä tehty.
 - Suosituksen yhteyteen kootaan omalle sivulle tärkeät metadatat, sekä muutamia esimerkkejä erilaisten teosten metadatasta.
 - Tajua-yhteistyöverkoston kokousaineistoja pääsee lukemaan [täältä](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- Jyväskylässä järjestetään [Suomi rinnakkaistallentamisen mallimaaksi -hankkeen loppuseminaari](#) perjantaina 24.2.2017.
 - Tapahtuman [ilmoittautuminen](#) on auki 21.2. saakka osoitteessa
- Tammikuun lopussa järjestetty Rinnakkaistallentaminen Suomessa -iltapäiväseminaari esitteli kuinka pitkälle julkaisuarkistoissa ollaan päästy rinnakkaistallenteiden keräämisessä. Itseoikeutettuina pääesiintyjinä olivat Pekka Olsbo ja Irene Ylönen Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskuksesta. Lisäksi esiteltiin muita avoimen julkaisemisen edistämiseen liittyvien hankkeiden tuloksia ja keskusteltiin vilkkaasti kuinka työtä jatketaan tulevaisuudessa.
 - Seminaarin tallenteita ja esityksiä pääsee katsomaan [täältä](#).

Avoimen tieteen koulutus

- Avoin tiede ja tutkimus -hanke järjestää yhteistyössä Tietoarkiston kanssa 5.4.2017 [Tutkimusaineistojen anonymisointi](#) -seminaarin Tampereella.
 - [Ilmoittautuminen](#) päättyy 29.3.2017.
 - Tilaisuutta voi seurata myös etäyhteydellä.
- Vuonna 2017 järjestettävien seminaarien ja webinaarien aiheita tulevat olemaan mm. tutkimuksen suunnittelu ja aineistonhallinta sekä tutkimusmateriaalien löydettävyyttä ja käytettävyyttä.
 - Lisäksi ATT-hanke järjestää yhteistyöseminaareja muiden organisaatioiden kanssa, näiden seminaarien aiheita ovat mm. tutkittavan tietoinen suostumus ja uusi tietosuojasetus.

- Aiempien koulutusten tallenteet ja materiaalit löytyvät [täältä](#).

Avoimen tieteen verkkokurssi

- [Avoimen tieteen verkkokurssi](#) täydentyy lähiaikoina myös englanninkielisillä osioilla.
- ATT-hanke tukee myös osaamisen kehittämistä tuottamalla lisää oppimateriaaleja.
- Kaikki kommentit tai yhteistyötoiveet ovat tervetulleita: sari.raisanen (at) [helsinki.fi](#) tai att-koulutus (at) [postit.csc.fi](#)

Kotilava-hanke

- Kotilava-hankkeessa toteutettu, Tieteellisten seurain valtuuskunnan tarjoama palvelu [Journal.fi](#) avautui lukijoiden käyttöön 24.1.2017. Täällä yleisö pääsee tutustumaan avoimesti saatavilla olevien kotimaisten tiedelehtien rikkaaseen sisältöön, sillä palvelun lehtiä ovat ladattavissa ja luettavissa ilmaiseksi.
 - Tällä hetkellä palvelussa on mukana yli 30 säännöllisesti ilmestyvää tiedelehteä ja määrä kasvaa sitä mukaa kuin uusia toimituskuntia ehditään kouluttaa palvelun käyttäjiksi.
 - Aiheita on monipuolisesti eri tutkimusaloilta niin historiasta hyönteistieteeseen kuin sosiaalipolitiikasta sotatieteisiin. Lue lisää [täältä](#).

Lisätietoja

- [ATT-hanke](#)
- [TAJUA-hanke](#) / projektipäällikkö esa-pekka.keskitalo@helsinki.fi
- Avoimen tieteen koulutukseen liittyvissä asioissa yhteydenotot: koulutuskoodinaattori sari.raisanen@helsinki.fi tai att-koulutus@postit.csc.fi.
- [Kotilava-hanke](#) / tietoasiantuntija riitta.koikkalainen@helsinki.fi

ATT- ja Tajua-tilannekatsauksen kokosivat kehittämispäällikkö Esa-Pekka Keskitalo, koulutuskoodinaattori Sari Räisänen, tietoasiantuntija Riitta Koikkalainen ja tietoasiantuntija Tanja Vienonen.

Kuvat: Susanna Eklund 2017

[Sivun alkuun](#)